

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIFT IN
te Tongeren bij M. COLLE, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar,
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiemen.
Aankondigingen 15 centiemen per druk-
regel.

TONGEREN, DEN 11 FEBRUARIJ.

Wat een liberaal denkt over het Staatsonderwijs.

In eene redevoering, den 13 januarij, in de Kamer uitgesproken, zegt de heer Le Hardy de Beaulieu, liberaal volksvertegenwoordiger van Nijvel, het volgende over het hooger en middelbaar onderwijs, dat op 's lands kosten door den Staat gegeven wordt:

« In 1840 kostte het hooger Staatsonderwijs 680 duizend franks; in 1860 was het geklommen tot 968 duizend, en in 1869 bereikt het de som van 1 miljoen 106 duizend franks.

« Ik ga u zonder omwegen verklaren wat ik daarover denk. Ik kan verstaan dat het hooger onderwijs ten koste van den Staat gegeven worde, maar onder zekere voorwaarden. Ik kan verstaan dat er groote en sterke scholen zijn die voor iedereen open staan, waar alle man, zonder kosten, de wetenschap bezit, en dezelve kunne geven aan dezen die ze vragen. Onder die voorwaarden kan ik verstaan dat de Staat groote kosten doet voor het hooger onderwijs, en dat er de natie voordeelen uit trekke, die deze kosten vergelden.

« Maar hebben wij dit? — Geenszins. — Onze Staats-Universiteiten, gelijk zij nu zijn ingericht, zijn niets anders dan fabrieken van bo-voorrechten; men gaat er niet de wetenschap, maar een diploma zoeken; men gaat er om zekere examenen te doen, en alzoo deel te kunnen maken van eene klas van bevoorrechte burgers. Het moet u dan niet verwonderen, mijne Heeren, dat de studie altijd op dezelfde hoogte blijven; want 't is de wetenschap niet, maar een brevet van bekwaamheid, dat men gaat zoeken naar de Universiteit. Men gaat er om zekere examenen te ondergaan, en 't is gelijk op welke manier men ze ondergaat, als men maar een diploma verkrijgt. Wat de wetenschap betreft, zij zijn raar die er aan denken.

« Gaat de geleerden te raden, en zij zullen u met spijt bekennen dat de Staats-Universiteiten die tempels van wetenschap zouden moeten zijn, den dag van heden niets anders meer zijn dan fabrieken van gediplomeerden.

« Wat mij betreft, ik bek en het rechtuit, ik zou liever de kosten die wij doen voor het hooger onderwijs zien afschaffen, dan te zien volherden in de tegenwoordige dwalingen.

« In 1843 kostte het middelbaar onderwijs maar 123 duizend franks; voor het loopende jaar vraagt men ons een krediet van 1 miljoen honderd duizend franks.

« Ik stel mij de vraag, of het middelbaar onderwijs wel op de hoogte is, waarop het zou moeten zijn; ik stel mij de vraag of wij, voor die groote som welke wij jaarlijks verteerden, onder het volk kennis genoeg verspreiden, in evenredigheid van de lasten die wij het land opleggen.

« Wat mij doet twifelen aan het wezenlijk voordeel van die kosten, is dat het middelbaar onderwijs van langs om meer beperkt wordt binnen zekere reglementen, die hoegenaamd geene vrijheid geven aan de meesters.

« De meester, zoals het Landbestuur hem verstaat, is eene enkele uitleggingsmachien dat men zal kunnen vervangen door bevoegbare tafereelen, en dan zullen er geene meesters meer noodig zijn.

« Indien de meester eens een weinig buiten de palen gaat, die men hem heeft afgeteekend, de mannen, die de palen gegoten hebben, zijn daar om er hem selfs weers binnen te sluiten. Wee hem! die deze zou willen te buiten gaan. « Ik kan niet verstaan dat een openbaar onderwijs derwijze ingericht worde.

« Ik kan een onderwijs begrijpen dat aan den Vlaming toelaat zich op zijn vlaamsch, en aan den Waal zich op zijn waalsch uit te breiden; een onderwijs dat aan de personen, die noch 't een noch 't andere zijn, toelaat hun verstand en hun onderwijs, op buone manier te ontwikkelen; maar ik begrijp geen onderwijs, dat ons op zijn soldaatsch in rang doet voortgaan, als waren wij allen in eenen zelfden vorm gegoten.

« In een woord: ik leg ten laste van het officieel middelbaar onderwijs, te veel ingericht te zijn. Ik versta, dat de Staat ruim betaale, maar ik versta ter zelfder tijd, dat het meesters betaale, die vrij zijn van het beste onderwijs mogelijk te zoeken en te vinden.

« Ik waarlijk niet, hoe het onderwijs zal kunnen voortgaan; men is binnen reglementen gehouden die men niet mag te buiten gaan, en indien er bij ongeluk een is die er wil aan ontsnappen, hij wordt verbijzeld, of men doet hem zwijgen. Ziedaar den toestand. »

Kunst- en Letternieuws.

Volgens den *Spectator* van Londen, heeft men in de depots van het ministerie van Indië eenen schat van onberekenbare waarde gevonden. De bibliotheek van Tamerlan, verzameld door dien veroveraar in den loop zijner tochten, is ontdekt. Men zegt dat er onder de rijkdommen welke zij bevat, dokumenten van buitengewone waarde zijn, die betrek hebben op de levensbeschrijving van Mahomet.

Woensdag is er te Milmorte, nabij Herstal, eene schrikkelijke misdaad gepleegd. Vrouw Franquet, 40 a 45 jaren oud, zeer sul van leven, werd in haren kelder vermoord gevonden. Zij had in het aanzicht en achter aan het hoofd, zware wonden, welke schijnen toegebracht te zijn met eenen dikken stok, die naast haar lag.

De diefstal is de drijfveer niet geweest tot den moord, welke overigens is gepleegd zonder dat iemand enig gerucht heeft gehoord. Het lijk der ongelukkige vrouw was reeds koud toen men het ontdekte.

De justitie doet ieverige opzoekingen en het is te hopen dat zij de plegers van die misdaad welhaast in handen zal krijgen.

— Men schrijft uit Versiers, 9 februarij: *L'Union Libérale* meldt, dat de genaamde Hollin, werkmán in de statie, een pistoolschot heeft gelost op M. Biot, overste van het koopmansbureau. De wonde is niet doodelijk, maar de kogel is er nog niet kunnen uitgehaald worden. De dader is aangehouden.

L'Ami de l'Ordre van Namen, bevat ten dien opzichte eenige verdere inlichtingen.

Reeds sedert eenigen tijd had een werkmán, welke gestraft was geworden, tegen verschillige leden van het bureau bedreigingen doen hooren, zeggende dat zij door zijne handen zouden sterven. Men hechte daar geen belang aan; maar maandagavond kwam de werkmán, zoals gewoonlijk, op het bureau en schoot van dichtbij met een revolver op den bediende Delvaux. Deze werd niet getroffen, doch viel door het schot bedwemeld, buiten kennis op den grond. Zijn vriend Gilart stelde hem ter hulp. De moordenaar loste voor de tweede maal zijn wapen in die richting. Alsdan wierp M. Biot zich op den schuldige, die nog een derde schot loste. Ende-lijk werd de woedende aangehouden; M. Biot alleen is gekwetst, doch niet gevaarlijk.

De moordenaar, welke voor het assisenhof van Luik zal verschijnen, was met een revolver gewapend, die met zes kogels geladen was.

— Men schrijft uit Brussel, 7 februarij: De koning en de koningin, alsook de jonge prinsessen zullen binnen kort, voor eenigen tijd, het paleis der hoofdstad komen bewonen. Er worden reeds toebereidselen gemaakt.

De graaf en de gravin van Vlaanderen zullen eenigen tijd te Dusseldorf, bij de familie der gravin verblijven, en waarschijnlijk niet naar Rome gaan, zoals zij eerst voornemens waren. Zij worden tegen Paaschen te Brussel terug verwacht.

— Verleden donderdag zijn er 15 Belgen en 5 Hollanders uit Brussel vertrokken, om te Rome dienst te nemen bij het zwaaierskorps.

— Waarom is het oude pasgeld in Frankrijk tot het einde van februarij gaangbaar, terwijl in ons land geene verlenging voor de uitwisseling der ontuimte stukken gegeven werd? Op de clorpen inzonderheid zijn nog talrijke ontuimte stukken in omloop.

— Men leest in een vlaamsch blad:

De lord kamheer van Engeland heeft aar de tooneel bestuurders eenen oemzindbrief gestuurd, waarin hij zich beklagt over de onwettigheid der hedendaagsche kleding, bij het opvoeren der gebaardenspelen of kluchtstukken. Hij verwachtte beters van den goeden smaak der bestuurders, zegt hij, en hij aanroekt hen op den ingeslagen weg niet voort te gaan.

Wij zouden wel willen dat de edele lord eens te Brussel de vertooring kwame bijwonen der *Belle Helène*, *La biche au bois* en andere schoonheden, die men sedert eenige jaren hier opvoert. Voorzeker zou hij vinden dat de goede smaak die te Londen begint binnen te dringen, bij ons reeds vast wortel heeft geschoten. Bij de eerste vertooring van dergelijke stukken, schreeuwde men te Brussel over de onzedelijke wijze waarop de vrouwen zich durfden kleeden, ende anders durfden er niet aan denken hunne kinderen ten schouwburge te geleiden; het tweede jaar werd men stilletens aan die kleedingswijze gewoon, en het derde jaar kon men zich niet elders meer vermaken dan bij de voorstelling dier schandelijk stukken, waaruit alle kunst, alle zedelijkheid verbanen is.

Daaraan is ook grootendeels de val van het groot opera toe te schrijven. Het officie moge

Guillaume Tell, *Les Huguenots*, *Robert le Diable* of welk beroemd opera ook aankondigen, het Brusselsch publiek zal er geen acht op geven, en liever naar het *Théâtre des Galeries* of *du Parc* trekken om er *Orphée aux enfers*, *La vie parisienne*, *La grande duchesse*, *L'ail crève*, of iets dergelijks te gaan bewonderen, en wij zien het tijdstip te gemoet waarop het groot opera tot dergelijke vertooringen zijnen toelucht zal moeten nemen om te kunnen gelukken. O! Londen is onder dit oogpunt nog verre bij ons ten achter, doch dat het wat geduld hebbe, het zal komen.

Reeds heeft M. Delval met zijnen troep, aldaar vertooringen gaan geven van de *Belle Helène*, *Grande Duchesse* enz. met de kleedsels van den brusselschen kostuumier, kleedsels die naar de parijische teekeningen verveerdigd zijn en gansch met parijische *chic* zijn voltooid. Het engelsch publiek heeft er wat tegen geschreeuwd, gefloten zelfs, doch het zal er zich, even als het Brusselsch publiek, aan gewennen, er smaak in vinden, en weldra, zoo als wij, weerdig zijn de kunstwerken, die ons van *chez nous* zijn overgewaand, en waarin bloote hals, armen en beenen, de grootste rol spelen, geregeld te zien opvoeren.

De dierlijke tafereelen, de schandalige uitdrukkingen, de platte ongekunstelde muziek nemen de plaats der zedelijke gevoelvolle tooneelstukken, voor de diepbedachte en verhevene gezegden, voor de geniale muziek der groote meesters. Rossini, Verdi, Donizetti, Meyerbeer, van kant gezet voor Offenbach! O eeuw van beschaving!

— Men leest in den *Moniteur*: Men heeft onlangs gemeld, dat er zich gevallen van runderpest hadden opgedaan in twee provinciën van Holland. Deze tijding was van aard om schrik in ons land te verwekken; wij vermoeden te moeten doen kennen, dat er uit de aan officieel bronnen geputte inlichtingen volgt, dat dit gerucht gansch valsch is bevonden en dat de runderpest in Holland niet is verschenen.

— Men schrijft uit Iperen, 9 februarij:

Dezer dagen zijn er nog al ernstige wanorders uitgebarsten aan den Verbranden Molen, grondgebied van Zillebeke. Eenige werklieden uit de Polders waren begonnen te zwieren en kort van geld zittende, had men hen aan de deur van eene herberg gezet. Over deze handelwijze verbluterd, maakten zij eenige van hunne makkers op en keerden in meerder getal terug; zij overweldigden de herberg, vielen als razenden op de vreedzame menschen die zich daar bevonden, sloegen glazen, liters, stoelen, tafels en vensters in stukken en vertrokken, de aangevallenen hier en daar in eenen hoek tusschen brokken en stukken, latende liggen. Gelukkig hebben de personen minder te lijden gehad als de meubels en wij hebben niet vernomen, dat er armen of beenen zijn gebroken. Na deze woeste daad, zijn de Polderboeren naar hunne tenten, langs de werken aan de vaart teruggekeerd en ze begonnen te drinken, te dansen en te springen gelijk wilden. Te Zillebeke zoowel als te Hollebeke, waren de inwoners met schrik bevangen; men sloot vensters en deuren, en de voorzichtigste bleven in hunne woning.

De *Polderjongens* waren in volle vreugde, toen vier gendarmen opkwamen. Wat konden vier gendarmen doen tegen een honderdtal van deze smoorlonke kerels, in 't midden der bosschen? ... Onze gendarmen stelden hunne vaagst uit tot een ander maal en deden zeer wel. Maar met middernacht, begonnen de plichtigen hunne misdrijven overwegende, aan hunne veiligheid te denken. Zij deden zich door hunne vergaellen bij den burgemeester van Hollebeke en vraagden bevelfd de onderteekening van hun werkmaatschappij. Het was wat moeilijk te weigeren, en de burgemeester had ten andere geen hoegenaamd bewijs dat deze verzoekers de plichten waren. De boekjes werden geteekend en de slimme vogels trokken stilletens de grenzen over en loopen waarschijnlijk nog.

Eene zaak welke met de grootste geheimzinnigheid omhuld schijnt te zijn, is te Lessene bij Geeraardsbergen voorgevallen. Deze week had eene inwoner van Viane de tijding gekregen, dat zijne dochter, welke te Bergen in eene kostschool was, gevaarlijk ziek lag. De vrouw was, bij het vernemen van dit nieuws ontroostbaar, en de man spoedde zich om zijne dochter te gaan bezoeken. Daar aangekomen, vernam hij dat het zijn kind niet was, maar de dochter van zijnen broeder welke te bed lag.

Hij stelde zich aanstonds op nieuw op weg, ten einde deze blijde tijding aan zijne vrouw over te brengen. Daar hij eenige boodschappen te Lessene te verrichten had, stapte hij aldaar van het konvooi; zijne zaken voltrokken zijnde, stelde hij zich op weg om te voet naar huis te keeren. Wat er dan is voorgevallen, blijft een geheim; doch vrijdag heeft men zijn lijk uit het

kanaal bij deze stad opgevischt. Is hij er bij ongeluk in gevallen, of het slachtoffer eener boosaardige aanranding geweest in het water geworpen. Ziedaar wat de justicie onderzoekt.

— M. Henri Calmes schrijft aan de *Rovue agricole du Midi*, dat de schaarscheit van het voeder dees jaar hem aanzet, tot het bekend maken van een zoo eenvoudig als goedkoop middel, tot het spijzen van het zwaar vee. M. Calmes neemt voor elk dier 4 of vijf pond stro dat hij laat hakken; hij voegt er een liter zemelen bij en doet dit alles in eenen bak met een weinig water, juist genoeg om alles te bevochtigen. Dan geeft hij dit mengsel na 1 of 2 uren gisting, aan zijn vee, in plaats van hooi. De dieren eten dit aldus bereide stro met gretigheid, en dit regiem, verre van hunne kracht en gezondheid te benadeelen, doet ze toenemen; hun haar wordt fijner, blinkender en hun gang zwieverig. Wat de bezuiniging betreft, het is gemakkelijk te zien dat ze aanzienlijk is, vooral in den tegenwoordigen tijd.

— GEBRUIKTE POSTZEGELS. — De eerv. M. Moerach, van Livonie, vraagt aan het publiek door middel der dagbladen, herra gebruikte postzegels te zenden; hij betaalt eenen thaler voor dienst, en zendt dezelve aan de deitsche missie in China.

De Chinezen zijn groote liefhebbers van postzegels; zij beplakken er de muren hunner huizen, de storen enz. mer. De misse maakt van die nieuwe mode gebruik om de postzegels uit te wisselen tegen de kinderen der armen, welke deze als slaven verkoopen of in de rivier werpen. Met twee duizend postzegels wordt er een kleine Chinees gekocht.

Buitenlandsch nieuws.

Nederland.

Uit Bergen-op-Zoom schrijft men van 3 feb.: Heden nacht is er alhier in eene herberg, gelegen even buiten de kom der gemeente, bewoond door twee hooggejaerde zusters, de wed. Clarys en de wed. Baeks, door twee vermoede personen langs het dak ingebrooken. Onder bedreiging de bewoonders te zullen vermoorden, indien zij gerucht maakten, hebben zij daarna al 't voorhanden zijnde geld, goud zilver en spekgestolen, waarna zij zich langs de huisdeur verwijderd hebben. Het is te hopen dat het aan de ieverige pogingen der politie moge gelukken de daders op te sporen.

Spanje.

Men leest in een prijerz blad: Erne depeche heeft over acht dagen reeds gemeld, dat het spaansche voorloepge gouvernement van vorm veranderd was en dat het direktorium had gevormd, samengesteld uit M.M. Prim, Serrano en Ribero.

» Die tijding als een *fait accompli* voorgesteld was onnaauwkeurig en voorbarig.

» Indien de depeche een wenschelijk feit is voorgegaan, is dit wel eene oude tijding, want reeds den 24 januarij laatstleden, legde onze bijzondere korrespondent aan onze lezers de redenen uit, welke op het punt waren van over de vorming van dit direktorium te beslissen, wanneer het de samenstelling aanduidde.

» Doch de telegraaf heeft insgelijks eene zinnede betrekkelijk die waarschijnlijke daerstelling overgebracht, en de fransche dagbladen hebben aldus hieruit opgenomen, dat het spaansche gouvernement de republiek wilde.

» Dewijl het direktorium, gevormd door de politieke personagien, welke sedert 4 maanden voor het monarchieke denkbeeld worstelen, kan hetzelfde geene dergelijke beteekenis hebben.

» De waarheid is, dat de mannen van het bewind, in tegenwoordigheid van ernstige gebeurtenissen, bedreigd door de sarnzwering van al de partijen en den dag ziende naderen, waarop zich de konstituierende vergadering zal vereenigen, wier beradslagingen langdurig kunnen zijn, eene krachtadige beslissing hebben genomen.

» Zij hebben tegen de gevaren van den burgerkrijg de regeringloosheid, eene vereenigde, sterke, eerbiedweerdige en vastberaden soevereiniteit, een direktorium, willen stellen.

» Indien dit direktorium wordt daargesteld en indien gelijk wij reeds sedert langen tijd gemeld hebben, hetzelfde is samengesteld uit M.M. Prim, Serrano en Ribero, mag ons rekenen dat het met vastberaden wil, spoedige werking en krachtigen arm zal hebben.

Madrid, 5 februarij.

M. Salazar y Mazorro heeft een brochure uitgegeven, getiteld: *De Dynastieke kwestie en besluitend ten voordeele van Fernand van Portugal.*